

Obsah

1 Výskyt akutní plicní embolie Jiří Widimský, Jaroslav Malý	13
2 Patogeneze žilní trombózy a plicní embolie (tromboembolie)	
Jaroslav Malý, Jiří Widimský	19
2.1.1 Velké chirurgické výkony, zejména ortopedické a neurochirurgické operace	21
2.1 Klinické rizikové faktory žilní trombózy a plicní embolie a mechanismy jejich účinků	21
2.1.2 Traumata dolních končetin a pánve	24
2.1.3 Maligní nádory	25
2.1.4 Žilní trombóza nebo plicní embolie v anamnéze	27
2.1.5 Pooperační sepse	27
2.1.6 Věk	28
2.1.7 Gravidita a šestinedělí	28
2.1.8 Perorální antikoncepce	29
2.1.9 Hormonální substituční léčba	30
2.1.10 Imobilizace (Economy class syndrom)	30
2.1.11 Srdeční selhání	32
2.1.12 Náhlá cévní mozková příhoda	32
2.1.13 Obezita	32
2.1.14 Chronická zánětlivá střevní onemocnění, Crohnova nemoc	33
2.1.15 Mayův-Thurnerův syndrom (syndrom komprese pánevní žily)	33
3 Trombofilní stavy – laboratorní a klinická diagnostika Jaroslav Malý	35
3.1 Vyšetření nemocného s trombofilním stavem	38
3.2 Kdy a jak provést laboratorní vyšetření?	39
3.3 Jak vyšetření provést? (Co vyšetřit?)	41
3.4.1 Deficit antitrombinu (AT, dříve antitrombinu III)	43
3.4 Výskyt, klinické projevy a laboratorní diagnostika některých trombofilních stavů	43
3.4.2 Deficit proteinu C a S	44
3.4.3 APC rezistence – rezistence na aktivovaný protein C (mutace faktoru V Leiden)	45
3.4.4 Mutace protrombinu 20210	46
3.4.5 Deficit heparin kofaktoru II	47
3.4.6 Porucha fibrinolýzy	47
3.4.7 Syndrom lepivých destiček	48
3.4.8 Antifosfolipidový syndrom (lupus antikoagulans)	48
3.4.9 Mirná hyperhomocysteinemie (MHHcy)	51
3.4.10 Hyperfibrinogenemie a dysfibrinogenemie	52

3.4.11	Zvýšení faktoru VIII (F VIII)	53
3.4.12	Vysoká hladina faktoru IX (F IX)	53
3.4.13	Vysoká hladina faktoru XI (F XI)	53
3.4.14	Deficit Hagemanova faktoru XII (F XII)	54
3.4.15	HLA (hlavní histo-kompatibilní systém)	54
4	Patofyziologie akutní plicní embolie Jiří Widimský	55
5	Diagnostika plicní embolie Jiří Widimský, Jaroslav Malý, Pavel Eliáš, Pavel Franc, Otto Lang, Miloslav Roček	61
5.1	Klinický obraz, diagnóza – J. Widimský	63
5.2	Propočet klinické pravděpodobnosti – J. Widimský	69
5.3	EKG – J. Widimský	71
5.4	RTG snímek hrudniku – J. Widimský	72
5.5	Respirace u akutní plicní embolie – J. Widimský	73
5.6	Biomarkery akutní plicní embolie – J. Widimský	75
5.7	D-dimery – J. Widimský	85
5.8	Echokardiografie u plicní embolie – P. Franc	89
5.8.1	Zobrazení embolu v plicnici	90
5.8.2	Neinvazivní diagnostika a kvantifikace plicní hypertenze	91
5.8.3	Změny velikosti a funkce pravé komory	95
5.8.4	Ultrazvuková diagnostika zdroje embolizace	98
5.8.5	Diferenciální diagnostika	98
5.9	Scintigrafie v diagnostice akutní plicní embolie – O. Lang	103
5.10	Hemodynamické vyšetření – J. Widimský	115
5.11	Úloha výpočetní tomografie v diagnostice plicní embolie – P. Eliáš	116
5.11.1	Poznámky k technice vyšetření CTA	116
5.11.2	CT nálezy u plicní embolie	117
5.11.3	Klinický význam CTA v diagnostice akutní plicní embolie, vztah k ostatním zobrazovacím metodám	120
5.11.4	Začlenění CTA do diagnostických postupů	124
5.11.5	Perspektivy zobrazování PE, role magnetické rezonance	125
5.12	Plicní angiografie – M. Roček	126
5.13	Souhrn diagnostiky plicní embolie – použití diagnostických algoritmů (směrnice České kardiologické společnosti) – J. Widimský, J. Malý	130
5.14	Data získaná z registrů akutní plicní embolie – J. Widimský	133
6	Diferenciální diagnóza akutní plicní embolie Jiří Widimský, Jaroslav Malý	135
7	Prognóza Jiří Widimský	139
8	Diagnóza žilní trombózy Karel Roztočil	145
8.1	Anamnéza	148
8.2	Klinické známky	148
8.3	Vyšetřovací metody	149
8.3.1	Duplexní ultrazvukové vyšetřování žilního systému – K. Roztočil	150
8.3.2	Flebografie v diagnostice žilní trombózy – M. Roček	153
8.3.3	Další diagnostické metody – K. Roztočil	157

8.4 Diferenciální diagnostika žilní trombózy – K. Roztočil	159
8.5 Praktický postup při diagnóze žilní trombózy – K. Roztočil	160
8.6 Klinické stavy – K. Roztočil	161
9 Léčba plicní embolie Jaroslav Malý, Jiří Widimský	165
9.1 Podpurná léčba při akutní masivní plicní embolii – J. Widimský, J. Malý . . .	167
9.2 Trombolytická léčba – J. Widimský, J. Malý	169
9.2.1 Indikace trombolytické léčby plicní embolie	174
9.2.2 Dávkování trombolytik	176
9.2.3 Kontraindikace trombolytické léčby	179
9.2.4 Nežádoucí účinky trombolytické léčby	180
9.2.5 Přehled randomizovaných studií trombolytické léčby plicní embolie	186
9.3 Antikoagulační léčba – J. Malý	189
9.3.1 Heparin	190
9.3.2 Léčba nízkomolekulárním heparinem	195
9.3.3 Heparinem indukovaná trombocytopenie (HIT)	200
9.3.4 Antikoagulační léčba u TEN v onkologii	203
9.3.5 Perorální antikoagulancia (kumariny)	204
9.3.6 Sekundární prevence tromboembolické nemoci (TEN)	209
9.3.7 Obecné komplikace antikoagulační léčby kumariny	213
9.3.8 Nové možnosti farmakologické prevence žilních tromboembolií	216
9.3.8.1 Přímé inhibitory trombinu	216
9.3.8.2 Nepřímé inhibitory trombinu	220
9.3.8.3 Přímé inhibitory faktoru Xa	222
10 Chirurgická plicní embolektomie Jaroslav Lindner	229
11 Léčba plicní embolie katetrem Miloslav Roček	237
12 Chronická tromboembolická plicní hypertenze Pavel Jansa, Jaroslav Linder, Jiří Widimský	249
12.1 Chronické důsledky akutní plicní embolie – J. Widimský	251
12.2.1 Patofyziologie	255
12.2 Patofyziologie, epidemiologie a diagnostika chronické tromboembolické plicní hypertenze – P. Jansa	255
12.2.2 Epidemiologie a prognóza	257
12.2.3 Diagnostika	258
12.3 Řešení chronické tromboembolické plicní hypertenze plicní endarterektomií – J. Lindner	263
12.4 Možnosti farmakologické léčby. Kterí pacienti jsou kandidáty farmakologické léčby? – J. Widimský	268
13 Kavální filtry v prevenci a léčbě plicní embolie Jaroslav Špatenka	273
14 Léčba žilní trombózy Karel Roztočil, Miloslav Roček, Radovan Malý	287
14.1 Trombolytická léčba – K. Roztočil	289
14.1.1 Systémová trombolýza	289
14.2 Chirurgická léčba	290
14.3 Kavální filtry	290

14.1.2 Lokální trombolýza	290
14.4 Lokální a podpůrná léčba	291
14.5 Léčebný režim	291
14.6 Ambulantní léčba žilní trombózy	292
14.7 Ambulantní léčba žilní plicní embolie – R. Malý	293
14.8 Katetrová léčba hluboké žilní trombózy dolních končetin – M. Roček	296
14.8.1 Lokální kontinuální trombolýza	297
14.8.2 Mechanická trombektomie	300
15 Prevence plicní embolie a žilní trombózy Jaroslav Malý, Jiří Widimský	303
15.1 Fyzikální metody prevence	305
15.2 Farmakologická prevence	306
15.2.1. Prevence tromboembolické choroby v obecné chirurgii a gynekologii	306
15.2.2 Prevence žilní tromboembolie při operacích maligních onemocnění	310
15.2.3 Prevence žilní tromboembolie u větších ortopedických operací	312
15.2.3.1 Náhrada kyčelního kloubu	312
15.2.3.2 Elektivní náhrada kolenního kloubu	313
15.2.3.3 Chirurgická léčba fraktury krčku kosti stehenní	315
15.2.4 Prevence žilní tromboembolie u elektivních neurochirurgických operací	316
15.2.5 Prevence žilní tromboembolie ve vnitřním lékařství a neurologii	316
15.3 Skríning rizikových faktorů	319
16 Posudkové hledisko Jiří Widimský	321
17 Zvláštnosti léčby a prevence tromboembolie v těhotenství	
Jaroslav Malý	325
17.1 Skupiny těhotných se zvýšeným rizikem	331
17.2 Diagnostika	331
17.3 Prevence	332
17.4 Léčba tromboembolické nemoci v těhotenství	333
17.4.1 Léčba nefrakcionovaným heparinem	334
17.4.2 Léčba nízkomolekulárním heparinem	335
17.5 Rizika a zvláštnosti antikoagulační léčby v těhotenství	336
17.6 Léčba antifosfolipidového syndromu v těhotenství	337
17.6.1 Léčba nemocných bez klinické manifestace	337
17.6.2 Léčba trombóz při antifosfolipidovém syndromu	337
17.6.3 Léčba trombocytopenie při existenci antifosfolipidových protilátek	338
17.6.4 Léčba antifosfolipidového syndromu v průběhu gravidity	338
17.6.5 Léčba katastrofického antifosfolipidového syndromu	339
18 Netrombotické plicní embolie Jiří Widimský	343
18.1 Tuková plicní embolie	345
18.2 Amniová embolie	346

18.3 Vzduchová embolie	347
18.4 Paradoxní embolie	348
18.5 Septická embolie	348
18.6 Nádorové plicní embolie	349
Přehled směrnic	350
Mezinárodní směrnice	350
Směrnice Evropské kardiologické společnosti	350
Směrnice České kardiologické společnosti	350
Přehled studií	351
Literatura	359